۲۰ قطعه برای عود

ساخته و اجرای
شهرام غلامی

مؤسسه‌ی فرهنگی ـ هنری ماهور
تهران ۱۳۹۷

فهرست مطالب

پیشگفتار		۶
علائم و نشانه‌ها		۷
کویر	۰۲:۵۵	۸
مأوا	۰۵:۴۵	۱۰
طلوع	۰۳:۰۶	۱۴
چهارمضراب آب و آتش	۰۳:۵۱	۱۶
سماع دیوانه	۰۴:۱۱	۲۰
رقصان	۰۲:۲۸	۲۵
بیکران	۰۲:۳۰	۲۶
نسیم	۰۵:۵۷	۲۸
رقص بهار	۰۳:۱۰	۳۱
رؤیای پاییز	۰۵:۰۱	۳۴
زمستان	۰۱:۵۸	۳۸
بر فراز لاجورد	۰۳:۲۳	۳۹
سلوک	۰۵:۳۱	۴۲
سرمستی	۰۴:۱۹	۴۵
راز و نیاز	۰۲:۱۱	۴۸
پرواز	۰۲:۴۸	۴۹
آسمان	۰۵:۱۰	۵۱
آتش درون	۰۳:۵۰	۵۳
سماع آسمان	۰۴:۳۱	۵۶
هفت‌ضربی مخالف سه‌گاه	۰۲:۰۱	۵۹

زمان کل ۷۶:۳۶

پیشگفتار

در موسیقی ایرانی معمولاً رسم براین است که وقتی نوازنده‌ای اثر یا آهنگی خلق و منتشر می‌کند روی جلد آثار خود می‌نویسد، قطعاتی برای تار، بربت، سه‌تار یا ... و این بدان معناست که نوازنده یا صاحب اثر، برای ساز قطعاتی را ساخته که ویژگی‌ها و روند تکنیکی خاصی را برای آموزش و بهبود کیفیت نوازندگی دارد. اما به عقیده‌ی من ساز وسیله‌ای است که نوازنده به کمک آن احساسات خود را با زبان موسیقی و به طریقی خلاقانه و بعضاً بداهه و در اکثر موارد بر اساس موسیقی سرزمین خود که از کودکی با آنها عجین بوده است، بیان می‌کند. این مطلب برای نوازندگان شرقی که بداهه‌نوازی در موسیقی آنها نقش پررنگی دارد، صادق‌تر و گویاتر است.

این مقدمه را برای این گفتم که اشاره کنم به این نکته که قطعات این مجموعه از این قاعده مستثنی نیستند و در واقع شبیه تجربه‌ی زندگی نگارنده‌اند؛ زندگی‌ای که بالا و پایین زیادی داشته و گاه تفکر و منطق و چهارچوب در آن نقش زیادی را ایفا می‌کند و گاهی به‌طور خاص و ناب در لحظه به وقوع می‌پیوندد و در آخر مانند نوازش، دستی بر سر و روی قطعات کشیده و فرمی به آن داده تا مبادا از لحاظ فن موسیقایی دچار نقصان باشد. اما به همین دلیل اگر چه در به وجود آمدن آنها صرفاً قصد و روند آموزش خاصی در کار نبوده، اما جنبه‌ی آموزشِ آن اجتناب‌ناپذیر نیز هست و بُعدِ تمرین در روند تکنیکی را هم به همراه دارد.

اگر بخواهم مختصر توضیحی راجع به قطعات داشته باشم باید اشاره کنم به تکنیک‌هایی از موسیقی‌های مختلف، از موسیقی‌های قومی ایران که در این شیوه‌ی بربت‌نوازی جا می‌گرفته و یا به نوعی با این شیوه تلفیق شده است. به واسطه‌ی همین تأثیرپذیری و تلفیق که در اکثر قطعات وجود دارد تکنیک‌هایی برای بربت خلق شده که نه‌تنها تازگی و طراوت را برای نوازندگان به ارمغان می‌آورد بلکه برای سازهای مضرابی دیگر و حتا تا حدودی برای سازهای کششی قابل استفاده می‌باشد.

برای نمونه اشاره‌ای می‌کنم به ملودی‌های ۱/۴ و ۱/۵ موازی که در این قطعات زیاد شنیده می‌شود و به نوعی یادآور موسیقی خراسان و ترکمن هستند. یا استفاده از تکنیک نواختن با انگشت در قطعه‌ی کویر، و نیز استفاده از ریتم ۱۰/۱۶ که خاص مناطقی چون کردستان و مکتب عود نوازی عراق است و در موسیقی ایرانی وجود نداشته و یا معمول نیست، مانند قطعات سماع دیوانه و بیکران.

تشکر خالصانه دارم از آقای مجید عسگری، دوست و شاگرد عزیزم که صمیمانه در نت‌نویسی و تصحیح مطالب مرا یاری دادند و از هیچ کوششی دریغ نکردند. همچنین از همکاران و شاگردان عزیزم بهزاد انصاری و مریم خدابخش که در نت‌نویسی این قطعات مرا یاری دادند، کمال تشکر را دارم.

و در انتها از کمک و محبت و توجه آقای محمد موسوی، مدیر محترم انتشارات ماهور، برای نشر این مجموعه سپاس و قدردانی بسیار دارم.

شهرام غلامی
۱۳۹۷